

detay

GSÜ İletişim
Fakültesi
Öğrenci Yayını
Ocak 2010
Seksen

Devlet, medya, erkek eliyle
kadına yönelik

Şiddet

detay

GSÜ İletişim Fakültesi Öğrenci Yayını

Ocak
2009
Sayı: 80

**5187 Sayılı Kanuna Göre
Yayın Sahibi**
Prof. Dr. Ethem Tolga

Mizrabı Cihangir Balkır
Özgür Erdem Uzun
Ulaş Manazoğlu

**Sorumlu Genel
Yayın Yönetmeni**
Prof. Dr. Diluba Çatalbaş

Tasarım ve Uygulama
Barış Çelik
İrem Kahyaoğlu
Sercan Özen

Yayın Danışmanları
Öğr. Gör. Füsun Özbilgen
Araş. Gör. Özgüröl Öztürk

Baskı: Punto Baskı Çözümleri
Tel: 0 212 231 30 67 – 68

Genel Yayın Yönetmeni
Pınar Yurtsever

Adres:
Galatasaray Üniversitesi
Çırağan Cad. No: 36
Ortaköy 34357 İstanbul

Yazı İşleri Kurulu
Ceyda Ulukaya
Eda Günay
Seda Nur Çınar

Tel: 0 212 227 99 64
0 212 227 44 80 / 554
Faks: 0 212 227 51 48
0 212 259 42 64

Muhabirler
Cem Özgüzel
Ece Acır
Deniz Güneli
İrmak Erdoğan
Mehmet Akın

e-posta: gsudetay@gmail.com
(Yerel Süreli Yayın)
ISSN 1304 – 723X

Editör'ün notu

Merhaba arkadaşlar,

Bu sayıyı hazırlarken domuz gribi, gündemde olan konulara yer vermeden edemeydik ancak dosya konusuna bir türlü karar veremiyorduk. Derken Adalet Bakanlığı'nın yılın ilk yedi ayındaki kadın ölümlerini içeren raporu elimize ulaştı. Bu ürkütücü rapora karşı kayıtsız kalamazdık. Detay'ı hazırlayan yürütücü ekibin dört kadından oluşmasının da etkisiyle tüm reflekslerimizi aynı noktaya odakladık: kadına yönelik şiddet! Erkek egemen kültür tarafından şiddete uğrayan kadının Devlet tarafından sahiplenilmediği, medyanın bu şiddeti nasıl ele aldığı büyüteç sayfalarında.

Hergün tartışsak bile hukukun aksayan yönlerini Güler Zere ve Engin Çeber davalarının avukatı Taylan Tanay ile konuştuk.

Kültür-sanat sayfalarında da kadına yönelik şiddet konusunda duyarlılık geliştiren ve bu bağlamda 2. Namus Oyunları Festivali'ni düzenleyen garajistanbul'u ele aldık. Sinema sayfasını kültürlere ve yönetmenlere ayırmaktansa, kendi çizgisini oluşturmaya başladığı sırada beyin kanaması geçiren ve hala tedavi gören arkadaşımız Aydın Öztekin ve filmlerine ayırdık.

Hazır okul içindeki değerlerimize yönelmişken içimizdeki yazar Aşkın Yücel'i ve fotokopiyle çoğaltıp dağıttığı romanlarını kitap sayfalarında ele aldık.

Detay'a ufak bir yenilik daha getirip bulmaca köşesi hazırladık. Cevaplar Detay'ın içinde gizli!

Son olarak, zengin ve renkli haberleriyle Nanik yapılacak bol malzeme sunan Türk gazetelerine teşekkürlerimizle...

Pınar Yurtsever

camekân

25 Kasım grevi
ve GSÜ

suya sabuna
dokunun

dergicilik ve
dağıtım kartelleri

hukukta
durmuş saatler

8-9-10-11
kadına yönelik
şiddet

7
genç sinemacı
Aydın Özbek

14-15
fotokopiyle kitap
çıkaran yazar

12-13
politik ve sanat
garajistanbul'da

10
nanik

bulmaca

9																2 - Charlie Brown'ın kulübesinin üstünde uyuyan köpeği?
																3 - Benjamin'in özel şut tekniğinin adı?
																4 - Beş robotun birleşerek oluşturduğu uzayın yenilmez savaşçısı?
4																5 - Bugs Bunny'yi bir türlü vuramayan avcı?
																6 - "Gölgelerin gücü adına" denilince cengaverleşen kaplan?
																7 - Red Kit'in peşinde dolaşan yahut hapishanede emniyet sübabı olan köpek?
																8 - Daltonlar'ın en uzununu?
																9 - HBB'de izlediğimiz üç sincap kardeş: Theodor, Simon, ...?
10																10 - He-man'ın sevimli büyücü dostu?
																11 - Korkarak izlenilmiş Fransız çizgi filmde, canavar Malmot'nun kötülüklerine maruz kalmış küçük kız?
7																12 - Türkiye'de Küçük Golcü, Fransa'da Olivier diye bilinen, zamanında Maradona'yı bile kıskandırmış olan çizgi film karakteri?
																13 - Şirinleri kovalar?
																14 - Ele avuca sığmayan Meksikalı farecik, Speedy ...?
																15 - Şeker kız ...?

Hazırlayan: Mizrabı Cihangir Balkır

-Detay'ın sayfalarında Cevaplar nerede?

Suya sabuna dokunun

Ülke genelinde panik içinde grip A aşısı olmanın mı olmamanın mı hayati tehlike taşıdığına siyasi liderlerin pratikleri üzerinden karar vermeye çalışaduralım, GSÜ henüz dezenfekte edilmedi, önerilen geleneksel yöntemler içinse tuvaletlerde sabun ve söz verildiği şekilde tuvalet kağıdı yok.

Haber: Özgür Erdem Uzun
Deniz Güneli

Dünyada iki yüzden fazla ülkeye yayılan ve yaklaşık on bin kişinin yaşamını yitirmesine neden olan domuz gribi, Türkiye’de de güncel verilere göre 507 kişinin ölümüne sebep oldu. İstanbul, Ankara ve Konya virüs nedeniyle ölümlerin en çok görüldüğü iller. Aşı olmanın hastalıktan korunmak için bir yol olup olmadığına karar vermede hala “devlet büyüklerinin” kişisel tercihleri etkiliyken, medya da her salgın hastalık durumunda olduğu gibi kamuoyunu doğru bilgilendirmektense korku ve panik salmayı uygun buluyor. Son olarak Obama “bile” aşı oldu da hepimiz bir nebze olsun rahatladık! O kadar uzağa gitmeden, GSÜ çevresinde olay nasıl algılanıyor ona bakalım.

Domuz gribi, H1N1 ya da diğer adıyla Grip A; 1918 yılında görülen İspanyol gribinin devamı niteliğinde. Şu ana kadar dünya çapında yaklaşık 191 ülkede ortalama 800,000 kişide görüldü, 8238 kişi H1N1 virüsü nedeniyle yaşamını yitirdi. Başlıca belirtileri arasında ateş, öksürük, boğaz ağrısı, vücut ağrısı, baş ağrısı, üşüme hissi ve yorgunluk gelen domuz gribinin solunum yoluyla bulaştığı için belirli bir korunma yöntemi yok. Önlem olarak el temizliği, maske kullanımı ve aşılar gündemde. Peki bu yöntemler ne kadar etkili? Bu konuda bilgilerimizi aldığımız Op. Dr. Macit Umul’a göre, Korunmanın en iyi yöntemi, geleneksel yöntemlerle yapılan temizlik ve eldeki mikroorganizmaları yüze ve vücudun diğer açık bölgelerine taşımamak.

Okulda dezenfeksiyon işlemi yapılmadı.

Umul’a göre, son zamanlarda sıkça kullanılan el temizleme jelleri, sabun ve suyla yapılan temizliğin yerini almıyor. Alkol bazlı olan bu ürünler mikropları öldürmüyor; sadece donduruyor. Okulumuzda diğer bazı üniversitelerde yapıldığı gibi bir dezenfekte etme işlemi yapılmadığını sorduğumuzda aldığımız yanıt şu ana kadar böyle bir çalışma yapılmadığı yönünde. Bunun en önemli nedeni dezenfeksiyonun uzun süreli bir koruma sağlamaması. Bu işlem sadece sekiz saat etkili oluyor ve sonrasında mikroplar tekrar çoğalıyor. Umul, ilk ve ortaöğretim kurumlarının öncelikli olarak dezenfekte edilmesinin normal olduğunu söylüyor çünkü bu yaşlardaki kişiler domuz gribi taşıyan grupta yer alıyorlar. Üniversiteler ve toplu taşıma araçları gibi ortak toplumsal alanları ise dezenfekte etmek çok daha zor.

Korunma yöntemlerinden biri olan maskenin amacı, hasta olan kişinin mikropları diğer insanlara aktarmasına engel olmak. Umul’a göre eğer hasta değilseniz maske takmak gereksiz. Salgından korunma yöntemi olarak uzmanlar kişisel temizliğin önemini vurgularken GSÜ tuvaletlerinde artık görülmeyen tuvalet kağıtları veya sabun kutularının boş olması ise dikkat çeken başka bir nokta.

Tüm bu gelişmelerin gölgesinde domuz gribi tartışmaları aşı üzerinde yoğunlaştı. Sağlık Bakanı Recep Akdağ’ın aşıya yönelik kampanyalarına karşılık, aşı olmayı reddeden Başbakan Recep Tayyip Erdoğan kamuoyunu bu konuda bölmüş durumda. Domuz gribinden korunmak için aşı olmak gerçekten gerekli mi; yoksa 44 milyon doz aşının boşa gitmemesi için yapılan ekonomik bir faaliyet mi söz konusu? Kamuoyunu aşı olmaya teşvik etmek amaçlı alınan, hastalığın bilançosunu açıklamama kararı mevcut şüpheleri iyice artırıyor zira böyle bir uygulama tahmin edileceği üzere dünyanın başka bir yerinde yok. Dolayısıyla mesele Obama’yı mı Erdoğan’ı mı rol modeli almamız gibi çetrefil bir soruda düşümleniyor!

Öğrenciler ne diyor?

Domuz gribinden korunmak için herhangi bir önlem aldınız mı?

Maskenin iyi bir korunma yöntemi olduğunu sanmıyorum. Bunun yanı sıra el temizleme jellerinin ticari yönü olduğunu düşünüyorum.

Domuz gribi veya grip aşısı olmadım. Çünkü bu tarz aşıların etkili olduğunu zannetmiyorum.

Asuman Baba (Siyaset Bilimi-1)

Domuz gribinden korunmak için su ve sabunla ellerimi sık sık yıkıyorum. Hasta olan arkadaşlarımdan uzak durmaya çalışıyorum.

Domuz gribi aşısının işe yaradığını düşünmüyorum bence grip aşısı daha iyi bir korunma yöntemi. Domuz gribinden çok fazla korkmuyorum.

Ayla Kahraman (Sosyoloji-1)

Maske takarak ve aşıyla korunabilirim. Ama domuz gribi aşısı yaptırmadım. Çünkü işe yarayacağını düşünmüyorum.

Bol bol C vitamini içeren gıdalar tüketiyorum. Domuz gribinde erken teşhisin de çok önemli olduğunu düşünüyorum.

Can Deniz Gürlek (Sosyoloji-1)

“Hayatı felç edebilenler” taleplerini sokağa taşıdı

Binlerce kamu çalışanı, ekonomik, sosyal ve özlük haklarının toplu sözleşme ile belirlenmesi ve grev haklarının kullanılabilir kılınması için Başbakan'ın “yasadıışı” ilan ettiği 25 Kasım grevine katıldı.

Haber ve Fotoğraflar: Ceyda Ulukaya

25 Kasım'da KESK ve Kamu-Sen'in çağrısıyla binlerce kamu emekçisi toplu sözleşme ve grev hakkı talebiyle “uyarı grevine” çıktı. Ulaşım, sağlık, eğitim hizmetleri büyük ölçüde durdu. İstanbul, Ankara, İzmir, Adana ve Diyarbakır'da eylemlere katılan yaklaşık 1,5 milyon kamu emekçisine öğrencilerden, çeşitli sivil toplum örgütleri ve meslek odalarından da destek geldi. Grevin arifesinde Başbakan Erdoğan'ın “eylem yasadıışı, gereği yapılır” şeklinde savurduğu tehditler kamu çalışanlarını korkutmadı.

Sözleşme yok, bir görüşelim, bakarız

Kamu çalışanlarının bir günlük uyarı grevinin temel talebi olan toplu sözleşme hakkı esasında Türkiye'nin de imzaladığı, Uluslararası Çalışma Örgütü'nün (ILO) 87, 98 ve 151 sayılı sözleşmelerine göre zaten tanınıyor. Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi de kamu çalışanlarının örgütlenme özgürlüğünü ihlal ettiği gerekçesiyle Türkiye'yi iki defa mahkum etmişti. Başbakan'ın bunlardan haberi yoktu anlaşılan!

Toplu sözleşme yerine uygulamadaki “toplular görüşmeler” ise, anlaşma zemini aramaksızın son sözü Bakanlar Kurulu'na bırakıyor. Toplu sözleşmeden farklı olarak anlaşmaya varılmadığı durumda grev hakkı yok. Bu yıl, “yüzde 2,5 artı 2,5 zam” meselesinde olduğu gibi, pazarlık söz konusu değil.

“Patronun karşısında ancak örgütlüyük haklarımızı alabiliriz”

Beyazıt'taki eylem GSÜ'den de iki otobüs dolusu akademisyen, memur ve öğrenci katıldı. Sabah onda kantinde toplanıp grevin yasal ve meşru olduğunu duyuran GSÜ Eğitim-Sen'li akademisyenler, gün boyunca, temel taleplerin yanında, eğitime yeterli bütçe, YÖK'ün kaldırılması ve araştırma görevlilerinin atanmasında iş güvencesini ortadan kaldıran 50/d uygulamasının kaldırılması, mevcut 50/d'li araştırma görevlilerinin 33/a'ya geçirilmesi taleplerini tekrarladılar. Beyazıt'a yürüyüş sırasında grevin başarılı olması durumunda hayatlarında nelerin değişeceğini umduğunu sorduğumuz kamu çalışanlarının ortak cevabı

“işveren karşısında örgütlü, güçlü bir şekilde durabilmenin” yollarının açılacağıydı. Akpınar İlköğretim Okulu'ndan Eğitim-Sen üyesi Abdülhalim Daş, toplu sözleşmenin memurların siyasette yer almasını sağlayacağını dolayısıyla “memursun konuşma” anlayışının ortadan kalkacağını umduğunu söylerken, Büro

Emekçileri Sendikası'ndan Serap Salkaya ise “Çalışma saatleri gitgide artıyor ve daha düşük ücretlerle çalışıyoruz. Vahşi kapitalizm koşullarına geri dönüyoruz. Sözleşmeli çalışmaya uzun süredir karşı çıkıyoruz, asgari ücret vergi dışı bırakılmalı, eşit işe eşit ücret diyoruz fakat patronun karşısında ancak örgütlüyük haklarımızı alabiliriz” diye konuştu.

Grevsavar medya: Halk yolda kaldı, hayat felç, vs vs

Ertesi gün bu coşkulu tablonun gazetelere yansımaları ise oldukça farklıydı. Grevi olumsuzlamak isteyen gazetelerin söylemleri genelde “iş bırakan memurun hayatı felç ettiği” söylemine dayalıydı, aslında tersten okuduğumuzda memurun gücünü kabul etmek anlamına geliyor dolayısıyla grevin amacına ulaştığının da bir itirafı fakat maalesef genel eğilim metni düz okumak taraftarı. Manşetlere göz atalım: Zaman ve Yeni Şafak, Dünya, Posta, Akşam ve Referans gazeteleri manşetlere çektiği “vatandaş

yolda kaldı, hayat felç oldu” vurgusuyla eylemin meşruluğunu sorgularken, Star gazetesi “Katılım düşük ama grev renkli” başlığıyla hem katılım oranını küçümsemeyi hem de eylemi bağlamından kopararak vermeyi seçti. Hürriyet gazetesi de “Rengarenk Uyarı” manşetiyle popüler çizgisini sürdürdü. Milliyet, küçük yer ayırdığı grev haberine, “Eylem bitti, tartışması sürüyor” başlığını kullandı, grevden değil grevin yasalılığı tartışmalarının gidişatından haberdar etti. Vatan, “Memur hakkını sokakta aradı” manşetine eşlik eden bir “itişme” fotoğrafıyla aslında hakkın sokakta aranmaması gerektiğini mi ima etmeye çalıştı, tartışmalı. Birgün, Evrensel, Cumhuriyet, Radikal ise farklı boyutlarda gördükleri grev haberlerinde olumsuzlayıcı bir tutum takınmadı.

GSÜ öğretim üyeleri grevde

Hukukta geri kalmış saatler

"Ben bir savunmanım. Güzel insanlar savundum. İnsan olmak-tı suçları" diyordu 68 kuşağının önde gelen avukatı Halit Çelenk. 1974'te aynı 'suçu' işleyenleri savunmaya kararlı diğer avukatlarla birlikte Çağdaş Hukukçular Derneği'ni kurdu. Bu mirası otuz beş yıldır devam ettiren derneğin İstanbul Şube Başkanı Taylan Tanay ile savunmasını yaptığı Güler Zere davasından, işkenceyi gözler önüne seren Engin Çeber davasına hukukta 'durmuş saatleri' ileri almak için konuştuk.

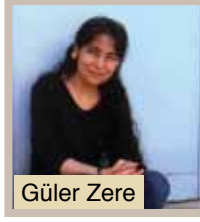

Sizce idam cezası kalktı mı? Yoksa içerde infazlar devam mı ediyor?

Av. Taylan Tanay: İdam cezası mevzuattan kalktı ama sunulan bilimsel verilere göre, bu ceza kalktıktan sonra 150 ye yakın kişi kuşkuyla bir şekilde yaşamını yitirmiş. Bir kısmı kayıtlara intihar, bir kısmı ölüm orucu şeklinde geçmiş, bir kısmının hastalık nedeniyle öldüğü belirtilmiş. Geçmiş dönemde kişinin idam edilip edilmemesine hakim karar verirdi. Bugün artık buna bir kolluk, infaz personeli hatta adli tıp kurum başkanı karar veriyor. Yasal olarak, yaşam hakkının ortadan kaldırılmasını engellemişsiniz ama diğer taraftan, bunun yerine yasadışı bir idari pratik meydana getirmişsiniz...

Tam da bu bağlamda Adli Tıp Kurumunun "toplumun bazı kesimlerinin düşüncelerini de memnun etmemiz lazım." diyerek Güler Zere'yi ölüme mahkum etmesi hakkında ne düşünüyorsunuz?

Aslında Hüseyin Üzmez skandalından sonra Adli Tıp Kurumu çok eleştirilmişti ancak kurumda sadece "vitrine yönelik" düzenlemeler yapıldı. İlk olarak Doç. Dr. Haluk İnce kurumun başkanı olarak seçildi ve bazı başkan yardımcılarını da değiştirildi. Ardından

Güler Zere

"Saatlerinize bakın Sayın Yargıçlar, 12 Eylül'de durmuş zaman..." sözleriyle Dev-Sol davasının mahkeme heyetine seslenen Av. Taylan Tanay, '12 Eylül Hukuku'na karşı savaşını sürdürüyor

Haber: İrmak Erdoğan

İnce, Güler Zere'nin sağlığına ilişkin tarafsız bir inceleme yapması gerekirken "toplumun bazı kesimlerinin de görüşlerinin dikkate alınması gerektiği" şeklinde bir açıklama yaptı. Bir hekimin, hekim etiğine göre sadece hastalığın klinik tablosunu göz önüne alarak karar vermesi gerekirdi. Ama kendi sözleriyle subjektif olguların göz önüne alındığı ifade etmiş oldu. Biz de kendisi hakkında İstanbul Tabipler Odası'na meslekten men edilmesine ilişkin başvuruda bulduk...

"İdam kalktı, sıra işkenceyle infazda"

Darağaçları artık yok ama işkence masalarında infaz sürüyor. Sizce işkenceyi Engin Çeber davasında olduğu gibi salt bir karakola, bir polise ya da gardiyana mal edersek bu infazların önüne geçebilir miyiz?

Türkiye'de işkence sadece kolluk, infaz personelinin ya da kamu görevlisinin psikolojik sorunlarından kaynaklanmıyor. Bir devlet politikası olarak var. İşkencenin önlenmesi konusunda yıllardır yeterli yasal düzenlemeler yapılmadı. İşkence yapanlar zamanaşımıyla, ertelemeye, beraatle korundular. Bu nedenle işkencenin bir devlet politikası olarak algılanması gerektiğini subjektif olarak söylemiyorum: disiplin soruşturmaları, işkence yapan personele idari yaklaşım, elimizdeki yerel mahkeme ve Yargıtay kararları bunu açık şekilde gösteriyor. Ne yazık ki iki üç tane kötü adamın işi değil işkence...

"Engin işkence görüyorken yazsalar dı ölür müydü biliyorum."

Engin Çeber davasıyla ilgili yayın yasağı neden getirilmişti? Ana akım medya zaten yasak konmasa bile bu tarz haberlere yer veriyor mu sizce?

Engin Çeber'in işkence sonucunda öldüğü bize hatta ailesine dahi söylenmemişti; görüşmeye gittiğimizde bir gün önce hastaneye kaldırılmış olduğunu ve öldüğünü öğrendik. Belki bize günler sonra, deliller ortadan

kaldırıldıktan sonra haber verilecekti. Haberi alıp hızlı bir şekilde müdahale ettiğimiz için, özellikle kamuoyunun, halkın, baroların bu işin başını tutmuş olmalarından ötürü kaçacak bir yer kalmadı, ardından medya da bu işin üzerine gitti. Oysa Engin ile yaşamını yitirmeden 2 gün önce görüştüğümde bana işkenceden bahsetmişti. Bunu bazı gazetecilere söyledim ama yazmadılar. O gün yazıyor olsalardı, ölür müydü bilmiyorum. Medya her şey olup biterken değil, bir olayı halk ve kamuoyu sahiplenince ilgileniyor. İşte Engin Çeber davası sırasında yayın yasağının getirilmesinin sebebi tam da buydu: toplumsal sahiplenmeyi önlemek, bu durumun kamuoyu tarafından tartışılmasının önüne geçmek...

Peki bu noktada avukat nerde durmalıdır? Sadece davalara girip çıkan kişi mi olmalıdır?

Avukat, bugün hukuksal bilgisini bir ücret karşılığında satan kişidir ne yazık ki. Bizim anladığımız avukatlıkta devletin en güçlü, yurttaşın en zayıf olduğu yerde, hukuksal birikimimizi yurttaşına sunmaktır. O yüzden 1974'te Halit Çelenk gibi avukatların kurduğu bu derneğin tarihsel mirasını sahipleniyoruz. Yani avukatlığı duruşma salonundan ibaret görmüyoruz. Mitinglerde bayrak açıyoruz, grev mücadelesi için biz de çalışıyoruz. Yahut biz de 1 Mayıs'ta yürüyoruz. Ve bu anlayışla memlekette insan hakları ihlali olduğunu düşündüğümüz her davayı ücret talep etmeden takip ediyoruz...

Karikatür: Carlos Latuff

Dergicilik dağıtım kartellerinin insafında

Düşük tirajları, sınırlı imkânlarıyla kültür, sanat ve düşünce dünyasının canlılığını, bağımsızlığını ve çeşitliliğini korumak için mücadele veren dergiler, Ocak 2008'de yapılan düzenlemeyle dağıtım tekellerinin insafına bırakıldı.

Haber:Cem Özgüzel

Türkiye'de dergicilik faaliyetleri, geniş okuyucu kitlesine ulaşamamanın yanında, herhangi bir kurumdan maddi destek görememenin sıkıntısıyla çevrelenmiş durumda. Örneğin 76 yıllık Varlık dergisine bile devlet kütüphanelerinin sadece %10'undan az bir kısmı abone. Bu genel tabloya bir de dağıtım düzeyinde karşılaşılan yaptırımlar eklenince birçok dergi yayın hayatına son vermeye mecbur kalıyor. 12 yılın sonunda 131. sayısıyla (Kasım-Aralık) yayın serüvenine noktayı koyan edebiyat eleştirisi dergisi Virgül de bunlardan biri. Nedeniyse editörünün de belirttiği gibi "tahmin edilecek ekonomik zorluklar ve dağıtım sorunları".

Sistem

Türkiye'de gazete dergi satışı uzun süredir tekel-kartel yapısında yürümekte. Büyük medya gruplarının (Doğan Grubu'na ait Yay-Sat pazar payının %64'üyle lider) dağıtım şirketleri kendi gazetelerini ve dergilerini satmanın dışında başkalarının çıkardığı dergileri ve gazeteleri de dağıtıp bunların satışından pay alıyorlar. Sokaklarda, caddelerde gördüğümüz yüzlerce gazete bayisi, kitapçı, benzinci vb noktalar kartelleşmiş dağıtım şirketinin anlaşmalı bayileridir ve sadece onlardan gelen dergi, gazete ve kitapları satabilirler. Bu sebepten ötürü, kartellerden gelmeyen yayını satması durumunda bayinin anlaşması iptal edileceği ve sonucunda da yüzlerce gazete ve dergiden mahrum olacağı için hiçbir bayii, kartellerle çalışmak istemediğiniz takdirde derginizi satmaya yanaşm a y a -

caktır. Bu durumda ise geriye, ancak kendi olanaklarınızla çevrenize dağıtmak ve üç-beş kitappeviyle anlaşmak kalıyor.

Büyük gazetelerin dağıtım rantabilitesine dayalı olması günlük tirajların denetlenmesi, paraların toplanması gibi ağır işlem maliyetleri oluşuyor fakat ayda bir dağıtılan dergiler için böyle yoğun bir sisteme gerek yok. Birikim Dergisi yazarı, Galatasaray Üniversitesi Ekonomi bölümü başkanı Prof.Dr. Ahmet İnsel bu durumun hem dağıtım sistemine hem de tüm işlem maliyetlerinin üzerlerine yıkılması dolayısıyla dergilere yük olduğunu, sorunun da burada yattığını söylüyor.

Yeni şartlar

Ocak 2008'de yeni -ve çok ağır- şartlar getiren Yay-Sat, ilk olarak dağıtmakta olduğu dergilerden 2000 adete kadarı için peşin 1500 TL+KDV alacağını açıkladı. Küçük tirajlı bir dergi için bu, satmadığı, hatta basmadığı derginin parasını vermek anlamına geliyor. Daha büyük tirajlı dergilerde ise, belirli bir rakam belirleniyor (örn.3000) ve bu kadar derginin satılmış olduğunu kabul ederek, güvence olarak ay başında bunların komisyonunu talep ediyor. Dergi satışları ertesinde ödemeleri gereken satış bedellerini en erken bir sonraki ay yapan kartellerin, bu yüksek dağıtım bedelini – ve diğer bedelleri- peşin alması ise ayrı bir adaletsizlik, sömürü örneği.

Hali hazırda satılan dergiler, aslında bütün giderlerin (yazar, fotoğraf, baskı, vb.) yükünü sırtlayan dergiler fakat dağıtımcıların -sırf dağıttığı için- dergi satışlarından aldığı % 40 komisyon da cüzi bir oran sayılmaz. Bunun üzerine yapılan yeni düzenlemeler birçok dergi için -Virgül'de olduğu gibi- ölüm fermanı anlamına geliyor. Nitekim bu gelişmelerin ertesinde Yay-Sat'tan çok sayıda dergi çekildi. Bu duruma çözüm için bir süredir, İsveç'te örneği bulunan, dergicilere kendilerine ait alter-

natif dağıtım ağlarını oluşturmaya yönelik çalışmalar yapılıyor.

İnsel, dergicilerin bir araya gelip böyle bir dağıtım ağı oluşturması için, derginin 2-3 yıl sonra da çıkabileceği güvencesi ve umudu olması gerektiğini söylüyor, Türkiye'de ise dergilerin zayıf mali yapılarından ötürü dergiler, ileriye dönük umut taşımaktan uzak. İnsel, bu nedenle devlet desteği olmadığı takdirde, böyle bir oluşumun mümkün görünmediğini belirtiyor.

Ne yapılmalı?

Bir ülkenin fikir, kültür ve sanat hayatı, geleceği şekillendiren yazarlar, şairler, fikir ve ilim adamları aracılığıyla dergilerde üretilir, evrilir. Bugünkü koşullarda Kültür Bakanlığı'nı işlevini hakkıyla yerine getirmesini ya da dağıtım şirketlerinin insafa gelmesini bekleyerek değil, verdikleri üründen yararlanan herkesin ilgi ve katkılarıyla yaşamlarını sürdürebilirler. Dergileri yaşatmanın da tek bir yolu var: abone olmak! Dergiler ancak bu şekilde dağıtım kartelinin elinden ve külfetinden kurtulabilir.

Dergiciliğin devamlılığı bizim elimizde!

Prof. Dr. Ahmet İnsel

Çürüğüm, Askerim, Reddediyorum

Yönetmen Aydın Öztekin geçirdiği beyin kanaması sebebiyle bilinçsizce uyurken Çürüğüm, Askerim, Reddediyorum filmiyle Altın Portakal Film Festivali'nde

birçok insanı belki daha önce üzerine hiç düşünmediği bir konuda bilinçlendirdi.

Haber: Eda Günay

Okulumuz İletişim Fakültesi öğrencisi Aydın Öztekin Türkiye'de yaşayan bütün 20'li yaşlardaki erkeklerin hayata atılmadan önce karşısına çıkan zorunlu askerlik olgusunu eşcinsel erkeklerin gözünden belgesel filmine aktardı. Sosyolog Pınar Selek'in, yazar Perihan Mağden'in, Mehmet Tarhan, Lambda İstanbul ve Esmeray'ın avukatlarının da konuşmacılar arasında yer aldığı belgesel, LGBTT, Kaos GL, Pembe Hayat dernekleri gönüllülerine ve zorunlu askerlik konusunda deneyim ve düşüncelerini paylaşan eşcinsellere yer veriyor.

“Çürüğüm”

Filmin adı, zorunlu askerlik karşısında eşcinsellerin sahip olduğu üç seçeneği vurguluyor. Seçeneklerden biri, cinsel eğilimini fotoğraflarla, anal muayeneye ve çeşitli testlerle kanıtlayarak 'çürük' yani 'hasta' olduğunu ispat etmek. Eşcinselliğin bir hastalık değil, heteroseksüellik gibi cinsel bir yönelim olduğunu açıklayan Cinsel Eğitim Tedavi ve Araştırma Derneği Başkanı Dr. Nesrin Yetkin “Türk Silahlı Kuvvetleri'nin kullandığı sistemler biraz daha eski, onlar hala eşcinselliği bir hastalık olarak kabul ediyor.” diyor. Çürük raporu verildikten sonra bu verilerin ailelere ve kurumlara ulaştırılması da kişinin mahremiyetinin ifşa edilmesi ve nefret cinayetlerine konu olması sebebiyle daha büyük bir sorunu beraberinde getiriyor. Av. Senem Doğanoglu, bu süreci “Tıbbi bilgiler kimseyle paylaşılmaz. Bunu yapmak Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'ne de, Türkiye Anayasasına

da, TCK'ya da aykırıdır. Bu bilgiler bir şekilde ailelerle ve işyerleriyle paylaşılıyor. Bu durum, özellikle küçük yerlerde çok büyük bir problem oluyor. Ahmet Yıldız cinayeti de henüz unutulmadı.” diye açıklıyor.

“Askerim”

Seçeneklerden ikincisi, askere gitmek. Kendi bireysel tercihleriyle gidenler olduğu gibi, aile ve yakın çevrenin eşcinselliğini öğrenmesini engellemek için eşcinsel değilmiş gibi davranmayı göze alarak gidenler de var. Fakat bu noktada, sürekli saklanmak zorunda kalıyorlar. Aksi gerçekleştiğinde, maruz kaldıkları muamelelerin başında dayak, tecavüz ve taciz geliyor.

“Reddediyorum”

Son seçenek ise, vicdani ret. Son derece uzun ve onur kırıcı olan bu süreci açıklayan vicdani retçi Mehmet Tarhan, “Savaşlara ve ordu mantığına karşı anti-militarist kimliğimle vicdani retçi oldum. Fakat mahkemelerde konu dönüp dolaşıp benim eşcinselliğime geldi. Çürük mü sağlam mı olduğum tartışılmaya başlandı. Ben sağlıklı bir birey olarak reddettim, çürük olarak değil” diyor. Öte yandan, kimileri bu süreci ‘her baba yiğidin harcı değil’ diye yorumlarken kimileri de ‘en temel insan hakkı’ olarak görüyor. Pınar Selek ise konuyu şöyle açıklıyor:

“Vicdani ret demek, ciddi bir direniş sürecini göze almak anlamına geliyor. Bu süreç hiç bitmiyor, bitmiş gibi oluyor, sonra tekrar başlıyor. Her an cezaevine girmeyi, orada türlü muameleleri kabullenmeyi, sürekli mahkemelere çıkmayı ve sonra yeniden tutuklanmayı göze alması demek oluyor. Çok sıkıntılı bir süreç. Vicdani retçiler sonraki hayatlarında da kurumsal bir işyerinde çalışmıyor. Hayatları boyunca bu etiket karşılıklarına çıkıyor ve yarı kaçak durumunda yaşıyorlar”. Perihan Mağden ise, Türkiye için temennisinin büyük bir vicdani ret hareketinin gerçekleşmesi olduğunu söylüyor. “Böyle bir harekete 1000 kişi bile

Aydın Öztekin

katılsa, süreç hafifleyecek ve vicdani ret hakkı kısa sürede çıkacaktır” diyor.

Filmin genç yönetmeni Aydın Öztekin, henüz okulunu bitirmeden altına imzasını attığı bir diğer belgesel Esmeray: Bir Direnişin Öyküsü bir travestinin yaşamını ve hayat mücadelesini ele alıyor. Öztekin, bitirme projesi olarak sunduğu Çürüğüm, Askerim, Reddediyorum belgeselinin okul tarafından kabul görmemesi sonrasında fikrini bir projeye dönüştürüp TÜRSAK'ın ‘Geleceğin Sineması’ yarışmasına yollamıştı. Kabul gören proje TÜRSAK ve Kültür Bakanlığı'nın desteği ile çekildi. Film, 46. Uluslararası Antalya Altın Portakal Film Festivali ve birçok festivalde yer aldı. Fakat 13 Eylül akşamı beyin kanaması geçiren ve 15 Eylül'de Maltepe Başbüyük'teki Marmara Üniversitesi Nöroloji Servisi'nde ameliyata alınan yönetmen arkadaşımız, filmin gösterildiği esnada her şeyden habersiz uykudaydı. 7 hafta hastanede yoğun bakımda kalan Öztekin, Kasım ayının başından beri ailesinin ve bir hemşirenin gözetiminde evde tedavi görüyor. Bütün yakınları heyecanla iyileşmesini bekliyor.

Filmini yolladığı Münih Türk Filmleri Haftası ve Finlandiya'daki iki ayrı festivalden de yarışma sonuçları bekleniyor. Elemeleri geçmesi durumunda film, ilkbaharda Almanya ve Finlandiya'da festivallerde gösterilecek.

Doğu'da

töre namus

Batı'da

kadına şiddet her yerde

2009 yılının ilk 7 ayında 953 kadın öldürüldü. Son 7 yılın verilerine göre kadın cinayetleri %1400 arttı. Bu ürkütücü tablonun baş aktörleri: Erkek, Devlet, Medya

Haber: Seda Nur Çınar, Özgür Erdem Uzun, Deniz Güneli, Ceyda Ulukaya, Eda Günay, Pinar Yurtsever

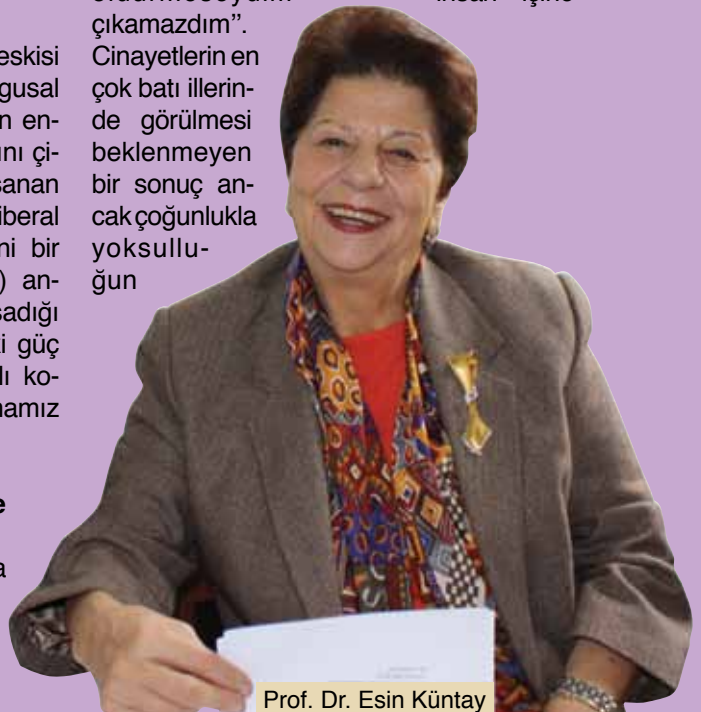
Adalet Bakanlığı'nın verilerine göre, 2009'un ilk yedi ayında 953 kadın öldürüldü. Bu sayı 2007 yılında 1077 iken, 2002 yılında 66 kadın cinayeti işlenmişti. Son 7 yıla baktığımızda ise kadın cinayetlerinin toplamda %1400 arttığını görüyoruz. Peki kadın katli son yıllarda neden bu kadar arttı? Bu durumun sosyolojik boyutunu anlamak için sosyolog Prof. Dr. Esin Küntay ile birlikte istatistikleri inceledik. Kendi çevremizdeki kadına yönelik şiddeti araştırmak için GSÜ'de yaptığımız küçük çaplı ankette her 100 kadından 57'sinin (%57,7) şiddete maruz kaldığı sonucuna ulaştık. GSÜ'deki erkeklerle yapılan ankette ise erkeklerin yaklaşık %30'unun kadına yönelik şiddet uyguladığı sonucuna ulaştık. Mor Çatı Kadın Sığınağı Vakfı yetkilileri ise kocasından şiddet gören kadınlar karakola başvurduğunda polislin karı-kocayı barıştırma yönündeki eğiliminin kadını şiddet uğradığı yere geri göndererek şiddetin artışına dolaylı yoldan katkı sağladığı bilgisini verdi. Son olarak kadına yönelik şiddetin medyadaki temsiline baktığımızda, medyanın genel olarak kadınları eksik veya yanlış temsil ettiği, kadına yönelik şiddet haberlerini ise sansasyonel bir dilde sunarak şiddeti meşrulaştırdığı sonucuna ulaştık.

Töre cinayetleri artık tartışılıyor, medyada geniş yer buluyor. Her ne kadar töre saikiyle cinayet işlemek artık ağır müebbet hapis ile cezalandırılan "kasten adam öldürme" kapsamına alındıysa da, cezalar töre ve namus cinayetlerini durdurmaya yetmiyor. Sosyolog Prof. Dr. Esin Küntay, töre saikiyle cinayetin kasten adam öldürme kapsamına alınıp, namus saikiyle cinayetin alınmamasını var olan zihniyetin değişmediğinin bir göstergesi olarak yorumluyor. Zira kadın cinayetlerinin en büyük sebebine baktığımızda ilk sırada

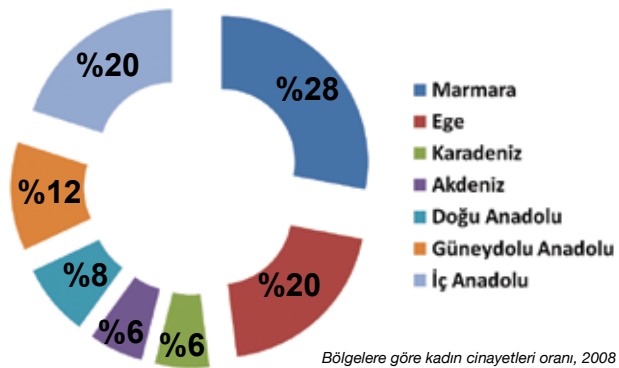
%33 oranda namus yer alırken, töre %2 gibi düşük bir oranda yer alıyor.

Prof. Dr. Esin Küntay, ailenin artık eskisi gibi bireyi koruyan güven veren duygusal bir ortam olmaktan çıktığının, şiddetin ender rastlanan bir olay olmadığına altını çiziyor ve 80 sonrası tüm dünyada yaşanan kültürel kaymanın etkilerinden, neo-liberal politikalarla birlikte ortaya çıkan yeni bir muhafazakarlık (neo-conservatrisme) anlayışından bahsediyor. Kadının yaşadığı şiddeti anlayabilmek için "toplumdaki güç ve otorite ilişkilerine, cinsiyete dayalı konum farkının olup olmadığına bakmamız gerek" diyor.

bakışını özetliyor "pişman değilim, karımı öldürmeseydim insan içine çıkamazdım". Cinayetlerin en çok batı illerinde görülmesi beklenmeyen bir sonuç ancak çoğunlukla yoksulluğun

Prof. Dr. Esin Küntay

"Karımı öldürmeseydim insan içine çıkamazdım"

Cezaevlerinde yapılan bir araştırmada karısını öldüren mahkumun pişman mısınız sorusuna verdiği yanıt, belki de namusunu korumak için karısını öldüren zihniyeti ve toplumun kadına

bir kader olarak benimsenmesi, en katı formlarının kadının cinsiyet rolleri üzerinde odaklandığı geleneksel zihniyet ve yaşam kalıplarına sahip Doğu ve Güneydoğu Anadolu kökenli insanların büyük şehirlere göç etmesi gibi olgular göz önünde tutulursa bu verileri anlamak zor olmuyor. Zira büyükşehirlerde işlenen kadın cinayetlerinin neredeyse yarıya yakınının Doğu ve Güneydoğu Anadolu kökenli erkekler tarafından işlenmiş olması istatistikleri açıklıyor. Küntay, "kentlere göç eden insanların yaşam koşulları, istihdam problemi, gelgeç işlerle güvencesiz ve düşük ücretle çalışmasının insanların ruh durumunu bozduğunun" da hesaba katılması gerektiğine dikkat çekiyor.

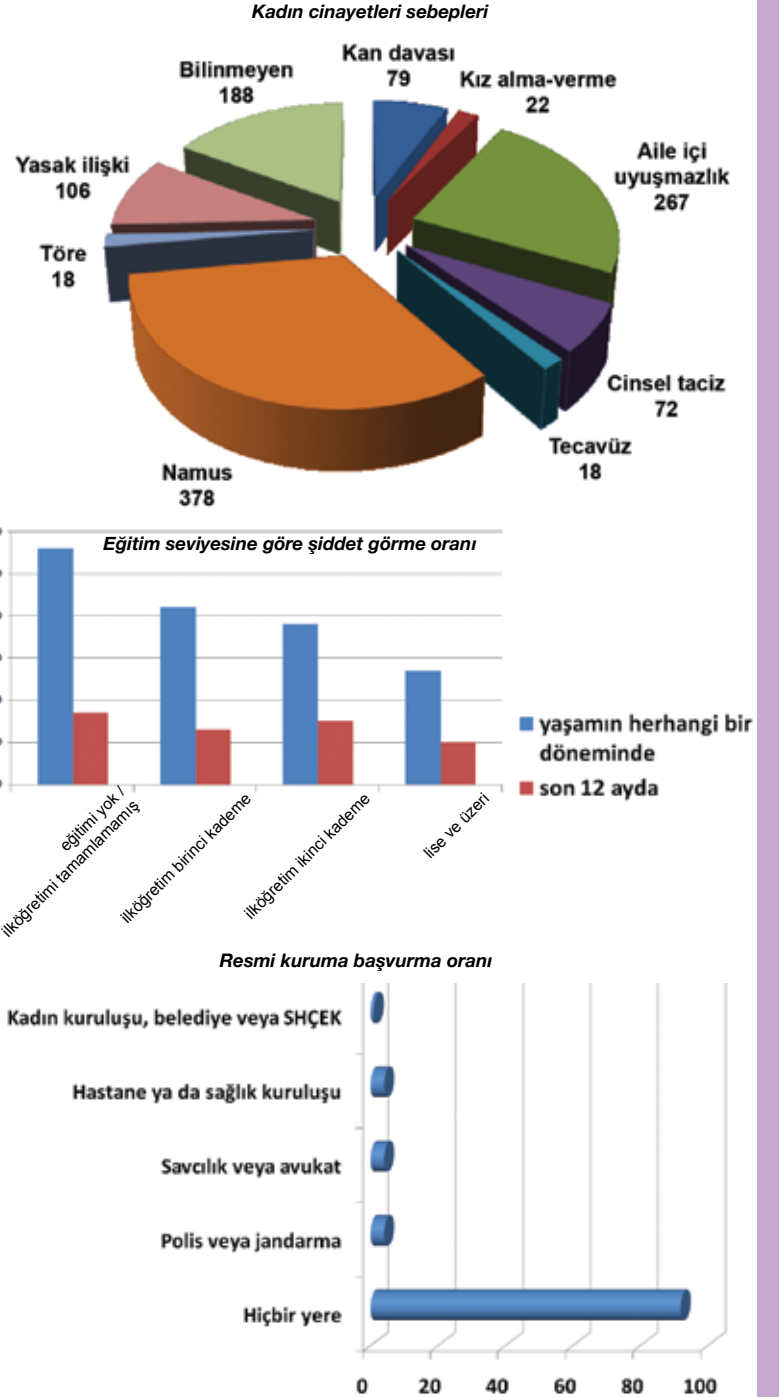
"Eğitilmiş kadın şiddet gördüğünü daha çok gizliyor"

Eğitilmiş kadınlarda şiddet görme oranı eğitimsiz kadınlarda fiziksel veya cinsel şiddet görme oranına göre daha az. Ancak yine de lise ve üstü eğitim almış 10 kadından 3'ü şiddet görüyor ve eğitilmiş kadınlarda yaşadığı şiddeti paylaşma oranı eğitimsiz kadınlara göre daha düşük. Yani eğitilmiş kadınlar şiddet gördüğünü daha çok gizliyor. Küntay bu durumu "eğitilmiş kadının aslında şiddeti kabul etmemesi gerektiğini bilmesine rağmen, çaresizce kabul ettiği için utanç duymasına ve kadının çocuğu nedeniyle yaşadığı ikileme bağlıyor. Örneğin, Küntay kendi gibi bir profesörün 10 yıldır kocasından şiddet gördüğünü yaptığı bir araştırma için karakol kayıtlarını inceleyen öğrenmiş.

"Kadınlar şiddeti hak ettiğini düşünerek içselleştiriyor"

Peki şiddet gören veya tehdit edilen kadınlar kendini savunmak için neler yapıyor? Şiddete uğrayan kadınların %92'si hiçbir resmi kuruma başvurmuyor ve bunların %64'ü şiddeti önemli bir olay olarak görmediğinden resmi kurum veya sivil toplum örgütlerine başvurmadığını söylüyor. Küntay'ın yine karakol kayıtlarında sık sık rastladığı, kadınların "şiddeti hak ettim" açıklamaları kadınların cinsiyete dayalı rol ayrımını ve şiddeti içselleştirdiğini gösteriyor.

Prof.Dr Esin Küntay, çocukluktan itibaren uzun vadede eğitimle kadın, erkek olarak değil, insan olarak bakmayı öğretmek kültürel değerlerde değişim yaşanabileceğini söylüyor, kadın-erkek arasında yasada var olan ancak gerçekte var olmayan eşitliğin sağlanması için Norveç'teki gibi kadınlara yönelik pozitif ayrımcılık ve siyasete girme kotası gibi uygulamaların önemini vurguluyor.

GSÜ'de şiddet anketi

Yükseköğrenim seviyesinde eğitim gören kadın ve erkeklerin bulunduğu GSÜ'de yaptığımız küçük çaplı bir anket çalışmasıyla, etrafımızda kadına yönelik şiddetin yaygınlığını sorguladık. Anketlere katılan 99 kadından 57'si şiddete maruz kaldığını söylerken, 42 kadın şiddet görmediğini söyledi. Kadınlar, kim tarafından şiddete maruz kaldıkları sorusunu en yüksek oranda "tanımadıkları kişilerden" olarak cevapladı, bu oranı sırasıyla "eş ya da sevgili" tarafından görülen şiddet, yakın çevreden görülen şiddet ve son olarak kamu görevlilerinden

(%18) ve aile bireylerinden (%18) görülen şiddet izliyor.

Kadınların yaklaşık %80'inin maruz kaldığı şiddet biçimi sözlü veya fiziksel tacizken, psikolojik şiddete uğrayanlar %40 oranında. En az görülen şiddet biçimi ise fiziksel şiddet (%25). Bu bulguda yine lise ve üstü eğitilmiş kadının daha az fiziksel veya cinsel şiddete uğradığını doğruluyor.

Türkiye genelinde olduğu gibi, şiddet gören kadınların genel eğilimi anketlere "hiçbir şey yapmamak" olarak yansıdı.

Kadınların yaklaşık dörtte biri etraftan yardım istemeyi tercih ettiğini, %7'si hukuki yollara başvurduğunu, yüzde 3'ü ise sözlü karşılık vermekle yetindiğini belirtti.

Kadına yönelik şiddetin aktörü olarak erkeklerle yaptığımız ankete 96 erkek katıldı, 68'i kadına yönelik şiddet uygulamadığını söylerken, 28 erkek aksi yönde cevap verdi.

Erkeklerin yaklaşık dörtte üçü eş ya da sevgilisine şiddet uyguladığını söyledi. Bu veri Yeşim Arat ve Ayşegül Altınay'ın

yaptığı Türkiye Kadına Yönelik Şiddet Raporu'nda rastlanan yükseköğrenim görmüş 6 erkekte biri eş veya sevgilisine şiddet uyguluyor bulgusunu doğrular nitelikte. Bu oranı sırasıyla yakın çevre (%35), aile bireyleri (%25), tanımadığı kadınlar (%25) ve kamu görevlisi izliyor. Erkeklerin yarısından fazlasının başvurduğu şiddet yöntemi ise psikolojik şiddet olarak belirdi. Fiziksel şiddet uyguladığını söyleyenler yaklaşık yüzde 40 oranındayken, tacizde bulunduğunu söyleyenlerse yaklaşık dörtte bir oranıyla azınlıkta.

Kadınlar öldürülüyor, sığınma evi açılmıyor

Mor Çatı Kadın Sığınağı Vakfı gönüllüsü Gökçe Kartaler, devletin sığınaklara mali kaynak ayırması gerektiğinin ve sığınma evlerinin şiddete uğrayan kadın için önemini altını çiziyor.

Kadın ve Aileden Sorumlu Devlet Bakanlığı ile İçişleri Bakanlığı'nın imzaladığı protokol ile karakola başvuran şiddet mağduru kadın ve çocuklar için "Aile İçi Şiddet Olayları Kayıt Formu" tutulması, form için işlem yapan memurun imzasının alınması ve böylece memurun da sorumluluk alması öngörülüyor. Peki bu protokol tam anlamıyla uygulanabilecek mi? Türkiye'de feminist hareketin öncülerinden Mor Çatı Kadın Sığınağı Vakfı gönüllüsü Gökçe Kartaler, kadınlar şiddete uğradıklarında, ilk olarak karakollarda çoğu zaman kadının şikayetinin dikkate alınmadığı gibi polis şiddet uygulayan kocayla barıştırmaya dönük girişimlerin olduğuna dikkat çekiyor ve "Aile İçi Şiddet formu" ile polise görevinin resmi bir ağızdan hatırlatılmış olduğunu söylüyor.

Belediyeler yasası gereği, nüfusu 50000'i aşan her belediyenin sığınma evi açması gerekirken, ülkemizde sadece 44 sığınak bulunuyor. Mor Çatı gönüllüsü Kartaler, bu kadar az sayıda sığınma evi olmasının nedeni devletin kadına yönelik şiddeti durdurmaya dönük bütünlüklü bir bakış açısının olmasına bağlıyor ve ekliyor "Sığınma evi sayısının yetersizliğinden dolayı kadınların çoğunun sığınak talebi karşılanmıyor. Kaldı ki kadına yönelik şiddetle mücadelede sığınma evi sadece araçlardan biri, bu gün alınan kararlar ve yapılan uygulamalar yamalı bohça misali, sürekli işaret edilen açığı kapamaya çalışıyorlar. Devlet, uluslararası fon kuruluşlarının desteği ile yürütülmekte olan projeleri, kadına yönelik şiddetle mücadelede yeterli sayıyor".

Kartaler, Mor Çatı Kadın Sığınağında psikolog, pedagoğ ve avukat desteğinin yanı sıra dört tane profesyonel çalışanın çocuklarla beraber yirmi kişiye destek verebildiğini belirtiyor. Devletin ve belediyelere bağlı sığınaklarda bazı uygulamalarda kadınların giriş çıkışlarının keyfi biçimde denetlendiğini, kadınların 2. kez aynı sığınma evine kabul edilmediğini, 8 yaşından büyük erkek çocuklarının da sığınma evlerine alınmadığını, sığınma evlerine bir standart getirilmesini gerektiğini vurguluyor. Kartaler son olarak, "Sığın-

ma evlerine gelen kadınlar oradan yeterince destek alıp güçlenemediklerinde yine şiddet gördükleri ortama geri dönmek zorunda kaldıklarını, devletin sığınma evinde kalan kadınların iş bulmalarına, çocukları ile ilgili okul, kreş gibi sorunlarını çözmelerine yardımcı olacak bir destek mekanizması sağlaması gerektiğini" söylüyor.

Haksız Tahrik İndirimi

Namus veya töre cinayeti işleyen biri, Türk Ceza Kanunu'ndaki 29. maddeyle "haksız tahrik indiriminden faydalanıyor. Maddeye göre; "haksız bir fiilin meydana getirdiği hiddet veya şiddetli elemnin etkisi altında suç işleyen kimseye, ağırlaştırılmış müebbet hapis cezası yerine 18 yıldan 24 yıla ve müebbet hapis cezası yerine 12 yıldan 18 yıla kadar hapis cezası" veriliyor. Diğer hâllerde verilecek cezanın dörtte birinden dörtte üçüne kadar indiriliyor. Kadın örgütlerinin katıldığı dört davada 'haksız tahrik indirimi' uygulanmadı.

Aile İçi Şiddet Olayları Kayıt Formu

Karakola başvuran şiddet mağduru kadın ve çocuklar için "Aile İçi Şiddet Olayları Kayıt Formu" tutulması, işlem yapan memurun imzası ile sorumluluk alması öngörülüyor. Formda yer alan ayrıntılı sorularla, mağdur için risk değerlendirmesi yapılacak. "Töre/namus gerekçesiyle zarar görme" tehlikesi taşıyanlar her zaman "yüksek risk grubu" olarak işlem görecektir. Yüksek risk grubundaki mağdur, karakoldan gitmek isterse, formu "kendi isteğiyle ayrıldığına" ilişkin imzalayacak.

Av. Özlem Özkan, İnci Bilaloğlu, Gökçe Kartaler

“Öldürülen kadını bir de medya öldürüyor”

Aile meclisi kararı, “Namusumuzu kirlettin anne”, “Travesti dehşeti”, “Bakire çıkmadı diye kızını kesip öldürdü” ve son olarak da “Kesik baş cinayeti” sorunlu haber başlıklarına birkaç örnek. Nefret söylemleriyle şiddeti tekrar üreten, cinayeti işleyen adeta haklı çıkaran, şiddeti normalleştiren ve meşrulaştıran medya, kadını ve kadın cinayetlerini nasıl ele almalı?

Prof. Dr. Yasemin İnceoğlu

Bu soruların cevaplarını Galatasaray Üniversitesi İletişim Fakültesi öğretim üyesi Prof.Dr. Yasemin İnceoğlu'dan aldık.

Medyada kadın nasıl temsil ediliyor?

Medyada kadın hem eksik hem de yanlış temsil ediliyor, diğer yandan ötekileştiriliyor. Bu yalnız Türkiye'ye has bir sorun değil, evrensel bir sorun. Medyada kadına, ev kadını, iyi anne, özverili eş, cinsel meta, seksi, hırslı iş kadını, vs türünden anlamlar yüklendiğini görüyoruz. Kadın ya “kurban” ya da “cani” olarak, zina, namus, ahlak gibi konular çerçevesinde medyada yer alıyor. Medya kimi tanımlar, ölçüler, öngörüler üzerinden kadınlara karşı hoşgörüsüz ve olumsuz bir haber dili kullanıyor.

Son aylarda medya tarafından aklımıza kazınan Münevver Karabulut cinayetinin popülerleştirilmesini nasıl değerlendiriyorsunuz?

Münevver Karabulut cinayeti haberlerinin ne yazık ki sansasyonel biçimde cinayetin magazin yönüne odaklanarak verildiğini görüyoruz. Burada kamunun bilme hakkına hizmet sunan türden değil, kamunun merakını gıcıklayacak türden haber başlıkları ve gereksiz ayrıntılar gördük. Ortada hunharca işlenmiş bir cinayet var. Biz gerek toplum, gerek medya olarak Guy Debord'un “Gösteri Toplumu” kehanetine uygun biçimde bu vahşeti fazlasıyla tepkisiz ve belki de biraz fazlasıyla “röntgenci” bir üslupla izleyip aktarmıyor muyuz acaba?

Ölüme-ölüye-ölü yakınlarına saygı rafa kaldırıldı, adeta “kamera hakkı” “ölme hakkı”nın önüne geçti diyebiliriz. Tüm özel alan kamusal alana taşındı, Karabulut ve Garipoğlu'nun MSN yazışmaları, Karabulut'un günlüğü, teğmen ile olan haberleşmeler, otopsi raporu, adli

Tıp raporunda yer alan iç çamaşırında bulunan sperm, mini etekli elbiseli fotoğrafı vs. yayımlandı. Sanık ve maktulun son gittikleri film olan Sevgililer Günü Katliamı (My Bloody Valentine) bu vahşet senaryosunun en popüler bölümlerinden birini oluşturdu.

Medyanın, anlamın toplumsal inşasında ideolojik bir işlevi olduğunu biliyoruz. Bu bağlamda normalleştirme, kayıtsızlaştırma, drammatizasyon, özdeşleştirme suretiyle medya kendi gündemini yarattı, özellikle ahlak ağırlıklı kültürel kodlar ön plana çıkararak. Buna en iyi örnek Cerrah'in “kızınıza sahip çıksaydınız” açıklamasının medyada yer alması. Maktulun annesine basın çalışanlarının refakat edip Münevver'in mezarını ziyaret etmeleri tamamen “haber yaratma örneği”ni oluşturdu.

plana düşmüş oldu.

Kadın haklarının ihlal edilmemesi adına medyada kadın cinayetleri nasıl yer almalı?

Medya kadın cinayet haberlerini magazinleştirirken, suçluyu ya da suçu değil, daha çok suça maruz kalan kadını cinayetçi önyargılarla yargılıyor, bunu da ahlak ağırlıklı kodları ön plana çıkararak yapıyor. Örneğin tecavüze uğrayan kadın S.K diye veriliyor, eğer kadın dursa, tecavüz edilebilir kadın kategorisine giriyor. Tecavüze uğrayan kadının gözü bantlansa bile, çalıştığı yer, ev adresi deşifre edildiğinden ya patronu işten atıyor, ya da nişanlısı terk ediyor. Böyle örnekler ne yazık ki ana akım medyada yaşanıyor. Tecavüze uğramış kadına bir kez daha medya tecavüz ediyor, öldürülen kadını bir kez daha medya öldürüyor. Var olan nefret suçunu haberleştirirken yeniden nefret suçu işleyen medyanın kendisi oluyor. Şüphesiz töre/namus haberlerinin verilmiş biçimleriyle ilgili(suçun işleme nedenlerinin irdelenmesi, 5N 1K'dan neden sorusuna cevap aranması, töre/namus cinayetlerinin yaygınlaşmasına veya gör-

mezden gelinmesine yol açıp açmaması, kurbanın suçu hak ettiğine dair önyargılı tutum vs) karmaşık sorulara yanıtlar bulmak kolay değildir.

Namus cinayetleri ve töre cinayetleri diye medyada çok ikiyüzlü bir ayrımcılık var. Töre cinayeti deyince Kürtlere atfedilen, Doğu ve Güney-

doğu Anadolu' da işlenen cinayetler batıya doğru geldikçe namus cinayeti oluyor. Bianet seminerlerinde bu cinayetlere artık “namus bahanesiyle işlenen cinayetler” veya “kadın katli” denmesi konusunda mutabakata varıldı. Medya, “Beyaz Tayt ve Tişört giydi, kocası öldürdü” gibi başlıkları, suçu teyit eder tarzda, neredeyse suçları ve suçluları olumlayan bir dil kullanılarak, okuyucuda mağdur veya maktulun bu cezaları hak ettiği kanısını yaratıyor. Medyanın sorumluluğu burada başlıyor. Medya bu cümleleri tırnak içerisinde vermeli.

Bu arada “star gazetecilerimizin” bazıları kendilerini maktulun babası olarak ilan ettiler, bazıları maktulun romanını yazmayı istediler. Maktulün ailesinin ruh sağlığının bozulması, babanın garip açıklamalarda bulunması anlaşılabilir bir durum. Esas anlaşılamayan, medyanın bunu gündeminin başköşesine oturtması. Sonra uzmanlarca babanın “normal” olmadığı teyit edildi, medya ve uzman açıklamaları örtüştü, burada “kamu yararı”ni hiç de ilgilendirmeyen bir kısırdöngü içinde adeta “Münevver Karabulut'un öldürülme gerçeği” ikincil

Politika üreten sanat mekânı: garajistanbul

Çağdaş sanatın her alanına kapılarını açan, bağımsız sanatçıların çalışmalarını sergilediği garajistanbul'un kurucuları Mustafa Avkiran ve Övül Avkiran, politik duruşlarını sergilemeyi, ürettikleri sanatsal içeriğin "olmazsa olmazı" diye nitelendirdi ve ekledi: "Biz siyaset yapmıyoruz, politika yapıyoruz."

**Haber: Pinar Yurtsever
Fotoğraflar: Ceyda Ulukaya**

Bu yıl 18 – 27 Kasım tarihleri arasında 2. Namus Oyunları Festivali'ni düzenleyen garajistanbul, dosya konumuzun kadına yönelik şiddet olması sebebiyle bu sayıda özellikle dikkatimizi çekti.

Mustafa ve Övül Avkiran'ın on yıllık birikimlerini İstanbul seyircisiyle paylaşma ve göçebe bir şekilde ilerleyen sanat üretimlerine daimi bir mekân yaratma fikriyle ortaya çıkan garajistanbul, üçüncü yılını dolduruyor. Kuruluş aşamasındaki "ezberi bozuyorum" fikriyle harekete geçen Avkiran çifti, garajistanbul'u üç yıl içinde yaklaşık 400 sanatçıya, binlerce seyirciye ve çağdaş sanatın birçok dalına ev sahipliği yapan bir mekân haline dönüştürmeyi başardı.

Sanatsal etkinliklerinin tamamında politik bir duruş sergilemeyi "olmazsa olmaz" diye nitelendiren Mustafa ve Övül Avkiran'ın kadın konusuna yaklaşımları Festival sonunda oluşturulan raporda şu sözlerle belirtiliyor: "Açıldığı gün olan 25 Ocak 2007'den beri sanat yönetimini üstlendikleri garajistanbul'da kadına, namus üzerinden oynanan oyunlara sanatsal bir program içeriği olarak yaklaşmadılar. Sorular ve sorunlar üzerinden derinleşerek, alan açarak, yan yana gelerek, ilişkilendirerek, kendilerini ve programlarını değişimin, gelişimin, dönüşümün bir parçası olarak gördüler."

Bu sözler ışığında Namus Oyunları Festivali'nin programının tiyatro, dans, müzik, fotoğraf, performans gibi çağdaş sanatın birçok alanına yer vermekle kalmayıp söyleşi, panel, sergi gibi birçok etkinliği içerdiği görülüyor.

Övül Avkiran, Festival'in içeriğinden bahsederken kadına şiddet gibi sert bir konuyu işlemek için sadece tiyatro-

nun veya sadece sanatın eksik kaldığını, bu nedenle daha bütünleştirici bir festival programı oluşturduklarını söylüyor. Mustafa Avkiran ise bu işe ilk başladıklarında KAMER Başkanı Nebahat Akkoç'un "Bu konuda yapılan her şey bir katkıdır." sözlerinin aklından hiç çıkmadığını belirterek konunun önemine şu sözlerle değiniyor: "Biz aslında o 'katkı' sözcüğünün içini doldurmaya çalışıyoruz. Eğer burası bizim eylem alanımızsa, önce kendimize sonra hayata dair bir şey yapıyorsak, ka-

dönem için "Manifesto Maratonu" diye bir fikrimiz var. Bu tür üretimler, kurgulanmış bir tiyatro üretiminden daha dramatik geliyor bize."

"Kadın konusu çok geniş bir konu. Sanat bunu tartışmakta eksik kalıyor"

Tam da bu noktada kadına şiddet gibi bir konuda akademisyenler ve sivil toplum örgütleri daha somut örneklerden bahsederken, çağdaş sanatın daha soyut bir noktada kaldığı sorusu geliyor akla. Övül Avkiran bu fikre katılmadığını şu sözlerle belirtiyor: "Biz de aramızda aynı şeyi tartışıyoruz. Ben bu fikre katılmıyorum. Bir acıyı size hissettirebilmek için gerçeği de kullanabilirim veya sanatın gücünden yararlanarak aynı acıyı başka bir şekilde sorgulatabilirim. Kadın konusu çok kapsamlı olduğu için tiyatro gösterilerinde konuyu ancak bir noktadan ele alabilirim. Ama buna başka disiplinler eklenince daha tamamlayıcı oluyor. Sanat bunu karşılamıyor diyemem, eksik kalıyor demek daha doğru."

"Amacımız Festival izleyicilerini elitist bir kitleyle sınırlandırmamak"

Kadına yönelik şiddetin gelir seviyesi düşük ve toplumun daha alt sosyo-ekonomik katmanlarında görüldüğü verilerinden yola çıkarak, sanatın ve sanat izleyicisinin daha elitist yaklaşımıyla çelişki oluş-

garajistanbul manifestosu

"Zamanı geldi...
Ezberi bozmanın, yanyana durmanın zamanı geldi.
Bir tasarım kültürü, bir seyir ve seyirci kültürü yaratmanın ve bunu sürekli kılmanın zamanı geldi.
Yokluk, yoksulluk ve yoksunluk söylemlerini bozmanın, koşulsuz üretmenin, üretileni göstermenin zamanı geldi(...)"

Övül Avkiran – Mustafa Avkiran

dına yönelik şiddet önemli ve dikkat çekilmesi gereken bir duraktır. Belki bundan birkaç yıl sonra Namus Oyunları'nda hiç tiyatro görmeyebilirsiniz. Önümüzdeki

Övül Avkiran, Mustafa Avkiran

turması, Namus Oyunları Festivali'nin ulaşılmak istenen toplumsal etkisine göre düşürdüğü kaygısı ise kaçınılmaz. Bu noktada Övül Avkıran, Festival programının biraz daha geniş kapsamlı olmasının sebebinin, hedef kitleyi elitist yaklaşan çağdaş sanat izleyicisiyle sınırlandırmamak, daireyi genişletmek olduğunu söylüyor. Bu sene sığınma evlerinden bir fon bularak sivil toplum örgütleri aracılığıyla gelir seviyesi düşük kadınlara ulaştıklarını belirten Mustafa Avkıran, "Fondan gelen parayla araç tahsis edildi ve kadınların etkinlikleri ücretsiz izlemelerini sağladık. Ama bir şeyi atlamışız, akşam düzenlenen etkinliklere eşleri izin vermediği için gelemeyen birçok kadın vardı. Bir sonraki sene matinelere koymayı planlıyoruz. Eğer bu matinelerle de istediğimiz sonuca ulaşamazsak oralara gitmeyi düşünüyoruz. Her sene yeni bir şey öğrenip, bu öğrendiklerimizi uyguluyoruz."

"Batı'daki birçok kadın kendisine uygulanan şeyin şiddet olduğunun farkında değil"

Şiddetin sanıldığı gibi sadece Doğu'da değil; Batı'da ve gelir seviyesi yüksek kadınlar arasında da yoğun olarak görüldüğünü ifade eden Övül Avkıran, garajistanbul'un izleyici kitlesi içindeki her üç kadından birinin psikolojik veya fiziksel şiddete maruz kaldığı iddiasını ortaya atıyor: "İsviçre'de 'Oyunu Bozuyorum'un prömiyerini yaptıktan sonra bana dedikler ki 'Çok etkilendik ama bizim böyle bir sorunumuz yok. Bu Doğu'nun sorunu, siz bunu Doğu'da oynayın.' İsviçre'deki kadın sığınma evlerinin başkanı kalkıp istatistikleri okuduğu zaman durumun tam tersi olduğu ortaya çıktı. İstanbul'da oyunun prömiyerini yaptık, çok beğendiler ama 'Keşke Doğu'ya götürseniz' dediler. Kime göre Doğu? İsviçre'ye göre İstanbul Doğu, İstanbul'a

göre Ankara Doğu... Ben herkesin yapabileceği bir şey olduğuna inanıyorum ve bu anlayışla hareket ediyorum. Batı'daki birçok kadın kendisine uygulanan şeyin şiddet olduğunun farkında bile değil."

"Biz garajistanbul'la birlikte iletişim kurmayı öğrendik"

Kadın ve şiddet konularından nispeten sıyrılarak garajistanbul'un sanatsal çerçevesine yöneldiğimizde, mekanın kuruluşu sırasında yayımlanan manifestodaki "Ezberi bozuyorum" cümlesi dikkatimizi çekiyor.

Bu ezberin neyi tanımladığını Övül Avkıran şu sözlerle açıklıyor:

"Biz sanatçılar hep parasızlıktan, yoksulluktan yakındık. garajistanbul'la birlikte artık bu söylemi bırakmanın zamanının geldiğini; eğer bir hareket, bir eylem yapılacaksa içimize işlemiş, ezberlenmiş bu söylemden vazgeçmek gerektiğini dile getirdik. Eğer para yoksa parayı bulmanın yollarını öğrenmek zorundayız. Eğer basınla, devletle, yerel yönetimlerle, sermayeyle, her anlamda iletişim kurulamıyorsa bunu öğrenmemiz gerekiyordu. garajistanbul'la birlikte neler değişti diye sorarsak, biz iletişim kurmayı öğrendik. Basın çok büyük destek verdi. Bugün garajistanbul diye bir yer varsa basının bunda çok büyük bir payı vardır. Sermayeye ilişki kurmayı öğrendik. Bunları bir taviz olarak görmedik. Ne yaptığımız işleri yumuşattık ne dilimizi törpüledik. Sadece onlara ne

yaptığımızı ve onların da bunu desteklemesinin gerektiğini anlattık. Kendimizi anlatmayı öğrendik."

"Biz siyaset yapmıyoruz; politik tavrımızı sergiliyoruz"

Garajistanbul'dan önce 1995 yılında Antalya'da 5. Sokak Tiyatrosu'nu kuran ve Ankara'dan İstanbul'dan, yurtdışından sanatçıların gelip çalışmalar yapmasını sağlayan Avkıran çifti, 5. Sokak Tiyatrosu'yla onuncu yıllarına ulaştıklarında artık sadece tiyatro değil; çağdaş sanatın birçok alanında yaptıkları çalışmalarını 10+ ismi altında toplamaya karar vermiş. Mustafa Avkıran, "Onuncu yıldan sonra yapılan her şey anlamına gelen 10+ nelerle ilgilenir?" sorusunu şu sözlerle yanıtlıyor:

"10+'nın tek ilgi alanı var: politik olanla, yenile ve şimdiyle, burada olanla ilgilenir. Tek başına tiyatroyla, yazılı metinlerle pek ilgilenmez. Gerçeğin tiyatrosunu arar. Canımızı yakan her türlü meseleyle ilgilenir ve bunlarla ilgili üretim yapar. Bizi hayatta ne rahatsız ediyorsa, onları üretim alanı olarak görür. Tiyatroyu da bir eylem alanı olarak seçer. Biz siyaset yapmıyoruz; politik tavrımızı, tepkimizi sergiliyoruz."

Ocak ayında garajistanbul'da neler var?

Krek Tiyatro Topluluğu'nun Bomba adlı oyunu, garajistanbul'un İstanbul 2010 kapsamında düzenlediği 'İstanbul' projesi içinde yer alan Kassas, İstanbul sokaklarını anlatan Histanbul, Çıplak Ayaklar Kumpanyası tarafından sergilenen High-er ve Süryaniler belgesel film gösterimi garajistanbul'un Ocak programında yer alıyor.

www.garajistanbul.org adresinden etkinlik programına, biletlere ise www.biletix.com'dan ulaşabilirsiniz.

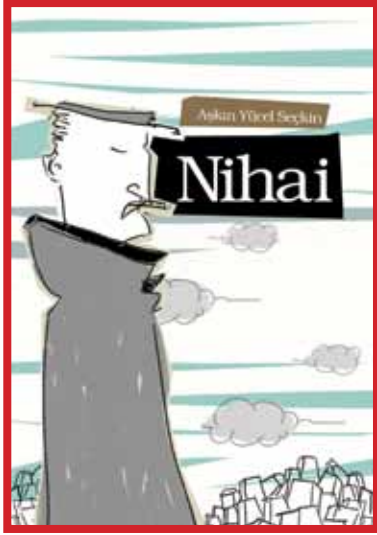
“Fotokopi sanatıdır”

Ona göre hayat okunduğu gibi yazılıyor. Bu yüzden hayatını yazıyor, çevresinden, sokak kültüründen besleniyor. Fotokopiyle çoğaltıp dağıttığı Solucan fanzininin ardından Nihai adlı kitabı fotokopi ile basıldı ve şimdi bir yeni kitap daha geliyor: **Ayak**

Haber ve fotoğraflar: Mehmet Akın

Aşkın Yücel Seçkin, Galatasaray Üniversitesi Felsefe Bölümü 4. sınıf öğrencisi. 2002'den beri kendi deyişleriyle “dirsek temasındaki” arkadaşlarıyla birlikte Solucan adlı bir fanzin çıkarıyor. Şimdiyse Nihai'nin ardından Ayak adlı ikinci romanını okuyucuya sunmaya hazırlanıyor.

Fotokopi makinesi sizin için önemli bir alet olduğum kadarıyla. Tam olarak neyi ifade ediyor, açıklar mısınız?

Fotokopi sanattır. Benim içinse müthiş bir araç. Fotokopi makinesinin bir sesi vardır, o bana sanal ortamda yaptığını, elle dokunulabilir bir hale getirdiğini hatırlatır. Makinenin sesi, radyasyonu ve ışığı mekanik olsa da bir canlılık ifade eder. Kısaca, bir şeyi dolaşıma sokmanın en kısa aracı da diyebiliriz.

Nihai isimli kitabınızın ortaya çıkış süreci nasıldı?

Aklımda olan, bir şekilde gözümün önüne gelen görüntülerden, o andaki, o yerdeki yaşananlardan, düşünülenlerden bir araya gelen bir fikir süreci var. Bu süreç yaklaşık dört veya beş yıl sürdü. Bir türlü başlamamıştım, ama aklımda devam ediyordu. Kafamdan çıkarmak istedim, rahatsızlık veriyordu çünkü. Hikâye zihnimde sürüyor, şunu kâğıda dökeyim de bu benden çıksın dedim. Kapsamlı ve daha uzun bir çalışma denemesiyle ortaya çıktı. Beslediğimiz ve beslediğimiz insanlar var kitapta. Arkadaşların hikâyeleri, hepimizin serüvenleri orayı besledi. İki ayda çok güzel bir yerde ve ortamda yazıldı. İkinci kitap düşünüyor beni daha çok. Kafamdan çıkardım, dolaşıma soktum bu kitabı, Nihai'yle işimi tamamladım artık.

Kitap sizin değil yani artık?

Hiçbir zaman benim olmadı ki. Zihnimdeki bir ağırlıktı ve onu çıkarıp rahata kavuştum.

İkinci kitabınız da Nihai gibi roman türünde mi?

Bu türe bildiğim kadarıyla “tepkisel aykırı roman” diyorlar. Bunun en önemli temsilcisi sanırım Chuck Palahniuk (Dövüş Kulübü'nün yazarı). İkinci kitabın ismi Ayak. Kimlik kırılması üzerine bir kitap.

“Kimlik kırılması” derken?

Yani insanlara atfedilen veya insanların kendine atfettiği kimliğin kırılması... Kimlik reddi mesela bunun ilk aşamalarından birisi. “Ben Çingene değilim”, her Çingene çocuğunun kendine ilk söylediği cümlelerden biridir. O yüzden de Çingenelerin nüfusu araştırıldığında bilginin bu kadar ince işlendiği ve istatistiğin bu kadar kullanıldığı bir dünyada Çingenelerin kesin nüfusu asla belirlenemiyor. Bu yaşanan, bir kimlik reddidir. Atfedilen bir kimliği reddediyor, hatta birbirine hakaret olarak kullanıyor. Benim anlattığım hikâye bambaşka tabii. Ama kimlik kırılmasına bir örnek bu.

Fanzinlerinizle ve kitaplarınızla ulaşmak istediğiniz özel bir hedef kitle var mı?

Çok fazla hedef belirleme filan yok. Kendiliğinden gelişen bir şey daha çok. Biz hayatı okunduğu gibi yazmaya çalışıyoruz ve okunduğu gibi yazınca ulaşacağı yerleri daha sonra görebiliyoruz. İkinci kitap için, üniversiteye yeni başlamış, 18-22 yaş grubuna yoğunlukla hitap ettiğini gördüm yazdıktan sonra mesela. Ergenlik döneminde veya ergenlik dönemini yeni tamamlamış insanlara hitap ediyor. Fanzinde ise böyle bir şey söylemek çok zor. İlk sayılarından itibaren, üniversite profesörlerinden 14-15 yaşındaki ortaokul öğrencisine kadar herkese ulaşıyor. Hitap eder mi, bilmiyorum; onu oradan öğrenmek gerekiyor.

“Yayınevi değil; fotokopi bir tercih”

İkinci kitabın, birinciden farklı olarak yayınevinde yayımlanma ihtimali var bildiğim kadarıyla...

Yayınevi olabilir, henüz bir netlik yok o konuda.

İlk kitap neden yayınevinden çıkmadı?

Bana sorarsan yayınevi bir tercih değil, fotokopi bir tercih. Bunun çeşitli sebepleri var. Birincisi, oradaki otorite, oradaki ekonomik döngüyle pek fazla ilişki kurmak istemiyorum. Oradaki piyasa ilişkilerini pek sağlıklı bulmuyorum. İkinci olarak da, bir yabancılaşma süreci yaşıyor yazdığım ürünle. Bir üretimi bütünlüğüyle yapamıyorsun. İnsanlar bir alanda uzmanlaştırılıyor ve sen ne ürettiğini bile bilmeden, arabayı görmeden vidasını sıkıyorsun, diğer taraftan montajını yapıyorsun. Ondan sonra fabrikasyon ürünler çıkıyor ortaya. Müzik aletleri bunun için güzel bir örnektir. Fabrikasyon müzik aletleri neden güzel değildir mesela? İyi ses çıkarmaz, tüm müzisyenler bilir. El yapımı olduğu zaman, tüm ayrıntılarını, kıvrımlarını, köşelerini incelikle belirlerler ve iyi ses çıkar ondan. Yazıyorum, yayınevine gönderiyorum, editör okuyor, kapak yapıyorlar, bana geliyor, onaylıyorum, ondan sonra basılıyor. Üretimin yabancılaşmasını istemiyorsan; topraktan buğdayın çıkmasından eve gelen ekmeğe kadar tüm süreci bilmelisin. Aksi takdirde Barok üsluplu mimariyi anlatırken bastığı fayansın nasıl döşendiğini bilmeden akademisyenler gibi olursun. Bu yüzden herkese fotokopiyi tavsiye ederim.

İkinci kitabı neden yayınevinden çıkarıyorsunuz peki?

Kitabın hitap ettiği yaş grubuna ulaşmasını ve daha fazla kişinin okumasını istiyorum. Amacım bu değildi, ama istiyorum. Aslında çok fazla düşünmek, konuşmak istemiyorum; yoksa aklım tekrar fotokopiyeye kayıyor, öyle mi yapsam acaba diyorum.

Fanzine gelecek olursak, Solucan nasıl ortaya çıktı?

İlk sayıyı 6 Ekim 2002 tarihinde bastık. Lisede politik bir gruptuk ve serüvenimizin her yerde yaşandığını düşünüyorduk. Biz daha çok bir araç olarak başlamıştık bu işe. Fanzin adını nereden duyduğumuzu bile bilmiyorum. Zaman içerisinde etiğini ve ne anlama geldiğini, tarihini öğrendik. İsmi ise tamamen muamma. Bunlar hep kendiliğinden dizildi. Hatta ikinci sayıda da yer alır "göç kervanı yolda düzülür" sözü. Solucan fanzinin hikayesi de o misal...

Fanzinin isminin hikayesi nedir?

Bir sürü sözlük anlamı bulunabilir aslında. Ama birincisi "SOLUCAN" yazılışı sol olmakla ilgili. Sol kavramının eski Fransız parlamentosundan gelen tarihini düşünerek veya en basit tanımıyla "kaynakların denk dağılımından bahseden, bunun yanında değişimi isteyenler" anlamına geldiğini söyleyebiliriz. "Can" kısmınıysa, hayat olarak da, ruh olarak da yorumlayabilirsiniz. İkincisi, solucan hayvanının toprağın altında yaşaması anlamıyla bir "yer altı" vurgusu var. Ayrıca solucanlarda cinsiyet bulunmaması, fanzinin toplumsal cinsiyet problemini kendi içerisinde yaşamadığını

düşünebiliriz. Bir diğeri de solucanın parçalandıktan sonra her parçasının yaşamaya devam etmesi. Ekip olarak çeşitli dağılmalar olduğunda her parçanın kendini ve fikri yaşatmaya devam edebilmesi vurgusu var. Bir de "sonsuz yaşamın sırrı" diye bir çalışma var bilim adamlarının. Solucan sürekli ensülin çekiyormuş, bu yüzden herhangi bir şekilde ölmesi mümkün değilmiş. Bu da çok ilginç bir nokta.

Belli bir ekip yok sanırım. Öyle mi?

Ekip yok değil, cemaat yok. Örgütlü olmak, bir arada olmak bir cemaat olmakla eşdeğer değil. Bir ağ, bir dirsek teması ve bir iletişim var. Bir de ortada duran bir fikre yaklaşma; fikrin ürettiği bir kimlik değil; olan kimliklerin o fikre yaklaşması var.

Fanzin ne kadar zamanda bir yayımlanıyor?

Öyle bir dert yok bizde. Herkesin belli sorumluluklarına veya zorunluluklarına bir yenisini eklemek değil de zaman ruhumuzu okşadığında-bu Ağır Roman'da geçer- koşullar ve dağılım oluştuğunda bir araya geliyoruz. Bazen periyodu uzuyor, bazen kısalıyor.

Ne tür konuları işliyorsunuz? Güncel olanlara ağırlık veriyor musunuz?

Bir çeşit yapay gündem var. Güncellikten ziyade, kendi gündemimizi, konuştuklarımızı yazıyoruz biz. Ekseni baştan belirlenmiş bir tartışmanın tarafı olmaya zorlanmak istemiyoruz.

"Tüm fanzinleri tavsiye ederim."

Peki, bize okuduğunuz fanzinlerden veya genel olarak edebiyattan beğendiğiniz, tavsiye edebileceğiniz isimler var mı?

Fanzinlerin hepsini tavsiye ederim, hepsini samimi buluyorum. Etikçi olarak Ece Ayhan'ı tavsiye ederim. Can Yücel'le birlikte bu iki insan şiir ve memleket tarihi için okunulması gereken kişiler bence. Onun haricinde Chuck Palahniuk, Bukowski, Artaud, Onursal Yakupoğlu, Ümit Ilgın Yiğit, Ömer Hayyam ve elbette klasikleri tavsiye edebilirim. Unutmuş olduğum değerli kişiler de olabilir.

Aşkın Yücel Seçkin

Turkish seksen the city

Habercilikte kelime oyunlarını güzeldir ancak zekice yapılırsa! Habertürk'ün 80 yaşındaki Gülşüm Arslan'ın "Hastaneye gidiyorum" diye evden çıkıp, 79 yaşındaki bir adama kaçtığı haberi "Seksen the city" başlığıyla vermesi haberin magazinleşmesinin huralde geldiği son nokta. (Habertürk, 24 Aralık 2009)

Hükümet - Zaman el ele, hep beraber tribüne

Yüzlerce eczacının 4 Aralık'ta hükümet politikalarına karşı kepenk kapatmasının "bir gerekçesi kalmadığını" Zaman gazetesinin, Çalışma Bakanı'nın sözlerini tımsaksız verdiği "İlaç üreticileriyle anlaşıtık halkı mağdur eden eczanenin sözleşmesini iptal edeceğiz" haberinden öğrendik. Bir taşla iki kuş. Çalışma Bakanlığı halkı mağdur etmeyenleri tespit ettiğinde, Zaman'dan listeyi yayınlamasını bekliyoruz. (Zaman, 4 Aralık 2009)

Ergene kan, tarataratam

Ergenekon davası kapsamında hakında yakalama emri çıkartıldığını öğrenince intihar eden yarbay haberini "Ergenekan" başlığıyla veren Posta, "Ergene kan bulaştı" mı demek istedi acaba? Yoksa biz mi yanlış anladık?(Posta, 21 Aralık 2009)

Milliyet gazetesi darbe planı yapmamış

Milliyet gazetesi emekli komutanlar Özden Örnek, Aytaç Yalman ve İbrahim Fırtına'nın Ergenekon Davası kapsamında ifadelerinin alınmasıyla ilgili haberi manşetten vermiş. Haberi "Darbe planı yapmadık" başlığıyla veren Milliyet, başlıkta tırnak işareti kullanmayarak kendilerinin aslında darbe planı yapmadığını ima etmiş olmalı. (Milliyet, 6 Aralık 2009)

Alın, verin, denizciliğe canınızı verin

Bu yıl Tuzla tersanelerinde hayatını kaybeden on beşinci işçi Ercan Sansar'ı, Zaman gazetesi, yirmi beşinci sayfada ayırdığı sekiz satırla gördü. İronik bir şekilde, bu haberin yanında genişçe yer verdiği "Lüks gemilerle beş yılda 5 milyon zengin turist geldi" başlıklı haberse denizcilik sektöründeki gelişmelere övgü niteliğinde. Zaman, teselliyi zengin turistlerde bulmamızı filan mı istiyor? Trajik. (7 Aralık Pazartesi, Zaman)

Faşizm'e karşı güvence

İzmir'de yer alan DTP saldırıları ve İzmir'e yönelik 'faşist kent' suçlamalarını ele alan Haber Türk, anasayfadan 'Faşizme karşı güvence İzmir' başlığı ile haberi tımsaksız manşetten verdi. Haber Türk ironi mi yapıyor yoksa basit bir noktalama hatası mı? (Haber Türk, 30 Kasım 2009)

Kadınlık bizde kalsın

İngiltere'de yayımlanan "Britain's Got Talent" yarışmasında birinci olan Susan Boyle, kendisiyle aynı dönemde albümleri çıkan Mariah Carey, Shakira gibi popüler şarkıcıları albüm satışlarıyla geçmiş. Konuyla ilgili haberi "Ev kızının seksi yıldızlardan intikamı!" başlığıyla veren Milliyet, 48 yaşındaki ve kendi halindeki tarzıyla bilinen Boyle'u "kız" kelimesiyle tanımlayarak cinsiyetçi yaklaşımına bir örnek daha vermiş. Tebrikler... (Milliyet Pazar eki, 6 Aralık 2009)

Tırnak işaretine "hürriyet"

Hürriyet gazetesinin tırnak işareti kullanmadan attığı başlıklardan illallah. Gazete 12 Aralık 2009 tarihli sayısında tam otuz beş haberde konuşma cümlelerini tırnak işaretsiz, kendi cümleleriymiş gibi başlığa taşımış. Pes! Berberoğlu'ndan daha ciddi bir performans bekliyoruz. (Hürriyet, 12 Aralık 2009)

İnsanlar alemi

Haber Türk yine kafaları karıştırdı. 'İnsan' sayfasında yer alan sayılı haberlerin konularından biri kasiyer köpek, diğeri Japon bir sanal karakter diğeri de uzaylı. Biz mi bir şey kaçırdık? (Haber Türk, 27 Kasım 2009)

Sinematografik intihar sunumu

Habertürk'ün köprüden atlayarak intihar eden çiftin kamera kayıtlarına ulaşmayı araştırmacı gazetecilik başarısı görerek, büyük marifetmiş gibi haberin spotunda "kamera kayıtlarına sadece Habertürk ulaştı" diye birinci sayfadan vermesi mi, yoksa intihar karelerini film şeridinin içine koyarak vermesi mi daha vahim? (Habertürk, 22 Aralık 2009)

Bir şehidin öyküsü

"Ailesi 100 lirasız kaldı" başlığıyla Tokat şehitlerinin cenaze törenine yer veren HaberTürk, birden fazla kişinin kurban olduğu, tüm toplumu ilgilendiren olayları bir kişisel öyküler dizisi olarak sunmaktan sıkılmadı. Onu anladık da haber yerine duygu sömürsüyle rant sağlamaktan hiç mi utanmadı? (Haber Türk, 9 Aralık 2009)

Zaman yaftalamadan yazıyor

25 Kasım'da binlerce kamu emekçisinin katıldığı uyarı grevini Zaman gazetesi, "Memur iş bıraktı, vatandaş yolda kaldı" başlığıyla fotoğraf vermeden gördü. Varsa iş bırakmayanlara selam olsun, Zaman'dan. Hep vatandaş adına. (Zaman, 26 Kasım 2009)

"Ölmeden mezara koydular beni"

Korkmayın, insanların diri diri gömüldüğü devirlere geri dönmüyoruz, adamcağızı elektrik çarpmış vücudundaki elektrikten kurtulsun diye top-rağa gömüyorlar! (Habertürk, 24 Aralık 2009)

